

Hirdetési díj:	
Egész évre	12 frt.
Félévre	6 „
Negyedévre	3 „
Egy hóra	1 „

Megjelenik minden nap, az ünnepeket követő napok kivételével.

KELET

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDASÁGI NAPI LAP.

Hirdetési díjak:	
Négyezer hasábozott sor után 6 kr.	
Egyezer sor után 30 kr.	
Nagyobb és gyakori hirdetéseknek külön kedvezményt is nyújt a kiadóhivatal.	
Hirdetéseket felvesznek:	
Bécsben: Oppelik Alajos (Wollzeile 22)	
„Haasenstein és Vogler (Nebenmarkt 11).	
Pesten: Lang Leopold (Erzsebet-tér 9 sz.)	
Nyitólíri cikkek	
garmond sora után 20 kr. fizetendő.	

Szerkesztői szállás:

Belső-farkasutca 76. szám, hova a lap szellemi részét illető közlemények ezimzendők.

Az értékes cikkek díjaztatnak.

Kéziratok nem adatnak vissza.

Kiadó-hivatal:

Stein János könyvkereskedése, hova az előfizetések s hirdetések küldendők.

„KELET”

politikai és közgazdasági napilap
második évfolyamára

kérjük az előfizetési pénzek mielőbbi beküldését, legcélszerűbben postai utalványlapokkal.

A lap szellemi része felől kezeskedik a szerkesztőség buzgalma és a munkatársak bőv sorozatának szakavatottsága.

A lap kiállítása körül alólírott kiadó-hivatal minden kitelhetőt elkövet, hogy a t. előfizetők méltó igényei kielégítenek.

Az előfizetési árak a régiék:

Egész évre 12 frt. Negyedévre 3 frt.
Félévre 6 frt. Egy hóra 1 frt.

Egyes szám ára 5 kr.

8 előfizető után tiszteletpéldánnyal szolgálunk t. gyűjtőinknek.

Végül figyelmeztetjük t. előfizetőinket a különös kedvezményre, melyben, olesó könyvek megszerzése által, a „Kelet” előfizetői részesülnek.

A „Kelet” kiadóhivatala.

Pest, 1872 jan. 28.

(A.) A magyar kormány erélyes föllépése, mely a renitens országgyűlés feloszlásában nyilatkozott, nem maradt mély hatás és következmények nélkül Horvátországban. A horvát nemzeti párt legújabb elhatározta, hogy a félbeszakított kiegyezési tárgyalások ismét megkezdése végett azon öt bizalmi férfi mellé, kik Bécsben voltak, saját kebeléből még hetet választ s táviratilag fölkérte Lónyay grófot, hogy ezen tizenkéttagu bizottsággal ismét alkudozásokba bocsátkozzék. A magyar miniszterelnök, miután egyszer már szóba állt az ellenzékkel, a második ér-

tekezletet sem akarta visszautasítani, és így nem sokára itt Pesten ismét fölvétetnek a horvát-magyar kiegyezési kísérletek.

Ily körülmények közt nem lesz érdektelen azon memorandumot figyelembe venni, melyet a horvát elienzék vezérei még Bécsben Lónyay gróf kezeibe letettek. A memorandum Bécsben 1871. december 31-én kelt s Jakies, dr. Raesky, Vonesina, Mrazovics, Kresztics urak által van aláírva. Maga az okmány nem igen terjedelmes s épen most volt alkalmunk azt átolvasni. Főpontjait következőkben hozzuk olvasóink tudomására.

Az emlékirat készítői mindenekelőtt kijelentik, hogy az alkudozásokban csak mint magánemberek szerepelnek s az országra kötelező megállapodásokat semmi esetre sem alkothatnak. Azonban tiltakoznak azon vád ellen, mintha a nemzeti párt Horvát- és Tótországoknak a magyar koronához való tartozását tagadná vagy megszakítani óhajtaná. A nemzeti párt védi ez együtvé tartozandóságot épen úgy, mint azon felbonthatlan és realis összeköttetést, mely a magyar korona s ő felisége többi országai közt létezik. Annál is inkább védi e kapesokat, mert tudja, hogy Ausztria-Magyarország állameszméje az egyes országok nemzeti lételét s e tétel föltételeit ki nem zárja.

Csak hogy az 1868-ban alkotott kiegyezési törvény e nemzeti létel feltételeit kellően számba nem veszi és azért opponál ellene nemcsak Horvát- és Tótország, hanem a végvidék és Dalmácia is.

Az emlékirat azután elmondja a nemzeti párt egyes panaszait; a bővebb indokolás azonban mindenütt elmaradt.

Sem Dalmácia, sem a határvidék, melyeknek Horvát-Tótországhoz való tartozása el van ismerve, a horvát-magyar kiegyezés iránt meg nem hallgattak. A magyar miniszterium tegyen meg tehát mindent, hogy az ország integritása mielőbb megvalósíttassék.

A hangszer-zeneműnek azon faja, mit ma „Nyitány”-nak nevezünk, nem bir tökéletes önállósággal; mert rendeltetésénél fogva a dalműnek, vagy melodrámanak, vagy néha a tragédiának kell kiegészítő részét képeznie. Mindazáltal nem egykor a dalművel, hanem sokkal későbbben keletkezett; — s első feltűnésekor is — mi körülbelül a XVII. század első felére esik — az csak egy oly tökéletlen mag alakjában jelentkezik, mely még sejtetni sem engedi a belőle fejlődő pompás virágot. Ez időben történt ugyanis, hogy a velencei Márktemplom akkori hírneves karnagya, Claudio Monteverde saját dalműveit bevezetésekkel kezdte ellátni; s egy ily szerzemény „Toccata”-nak lön elnevezve. Természetesen ezen „Toccaták” igen kezdetleges művek voltak s végtelenül különböztek a mai nyitányoktól, sőt bevezetésektől is. Monteverde azonban számos utánpótlóra talált, s a „Toccata” mindaddig fenn tartotta magát, míg a Párisban élő Lully (szül. 1633. megh. 1687., Schmid szerint 1702.) híres nyitányai utat törtek magoknak Olaszországban is. Az olaszok között állítólag Scarlatti Sándor (1650—1725.) volt első, ki dalműveinek kifejtettebb alakú nyitányokat írt, s így példája által gátot vetett Lully nyitányai terjedésének.

Mindezek azonban csak kísérleteknek, tapogatózásoknak tekinthetők a helyes irány megtalálására; mit elérni s egyáltalán az opera reformálását keresztyülvinni a lángeszű Gluck (1714—1787.) volt hivatva. Ő ugyanis teljes öntudatossággal fogta fel a nyitány feladatát,

A fiúmei kérdés még nincs eldöntve; míg ez megtörténne, addig a horvát hatóságok és intézmények Fiumében maradjanak.

A horvát alapítványok és tőkék a többiekől elkülönítendők s az országnak visszaadandók.

A kiegyezés revisiójára nézve szükséges, hogy a horvát kormány a magyartól teljesen függetlenné tétessék; a bán ne legyen többé a legfőbb törvényszék elnöke.

A magyar országgyűlésen való horvát képviseltetés mostani módozata átalakíttassék, a horvát kormány minden tagja felelőssé tétessék.

A mostani horvát-magyar pénzügyi rendszer átalakíttassék, mi okból kimerítő számadás terjesztessék elő mindkét fél jövedelmeiről, kiadásairól, főleg a végvidéki erdők jövedelmeiről.

Ezek a „lényeges” követelések, melyeket a nemzeti párt a kiegyezés revisiójára nézve tesz. Hogy ez megtörténend, annak biztosítására a párt első feltételül oly kormány kinevezését követeli, mely a nemzeti párt bizalmát bírja. „Nem akarunk ezuttal az egyes pontok bírálatába bocsátkozni. Csak annyit jegyezzünk meg, hogy a mily szerény külalakban jelentkeznek is, megvalósításuk az 1868. kiegyezést teljesen kiforgatná. Reméljük, hogy a nemzeti párt a bécsi alkudozások óta kissé kijózanodott, s a küszöbön álló tárgyalásokban mérsékelni fogja kívánságait. A fentebbi alapon alkudozni egyáltalán nem lehet.

Küküllőmegyei dolgok.

II.

A tegnap előadottakból látható, mennyire kényesek vitéz ellenfeleink eszközöknek megvalósításában. S nekünk azon elszomorító következtetést kell vonnunk, hogy az illető

s igyekezett gyakorlatilag is megvalósítani az e műfajról magának alkotott helyes fogalmat. A nyomtatásban 1769. megjelent „Alceste” című dalműve ajánlatában — mi a toscanai nagyherceghez van intézve — többek között így szól: „Ich bin der Meinung, dass die Ouverture den Zuhörer auf den Charakter der Handlung, die man darzustellen gedenkt, vorbereiten und ihm den Inhalt derselben andeuten solle.”

Ez Glucknak kétségkívül helyes felfogása a nyitány lényege és feladata tekintetében; de azon alakra nézve, mely a későbbiekben, különösen Mozartnál megszilárdult, nála még nincs megállapodás; — még nem jutott érvényre a később mérvadóvá vált elv, a tulajdonképi elentét elve; mi egy második motívumnak az uralgó hangnem ötödében való felléptetése s az elsővel ellentétbe hozásában nyilvánult. Ugyanezen elv nyer megvalósulást a háromtagu sonata-alakban is.

A Gluck által körvonalozott feladatot tartották szemük előtt Mozart és Beethoven nyitányaikban, támaszkodva egyszersmind a Haydn által nagyobb érvényre juttatott elentét elvében rejlő hatásra.

Ma már el van ismerve, hogy a nyitány észszerűleg felfogva csakis ilyen lehet; s csak mint ilyen igazolható művészeti szempontból. E szerint tehát a nyitány feladata: előkészíteni a hallgatót a bekövetkező cselekvényre, helyzetekre; őt oly hangulatba helyezni, hogy a feltárandó érzelmek és indulatok helyes

urak részéről az öntudatos törvénytelenység párt-szempontból való mentesítését feltételezzük.

De hagyjuk ez esetet, — hisz alig tehetünk pár lépést — és egy új kép köti le figyelmünket, melynek hátterében az 1865-ben Héderfájan megalakult becsület-legio néhány lovagja — áldozza fel az adott szó biztosítékát, hamisnak állítván azt, mire pár óra előtt beleegyezését adta; míg az előtérbe a bonyhai választókerület kiegyezett szavazói tűnnek fel, együttesen választva jobb- és baloldalt.

E választókerületben jobb- és balpárt kibékült, mit bizonyít, hogy a mindkét pártbeli szavazók által beadott szavazatlapon mind ugyanazon személyekre voltak kiállítva.

S miután nyilvánossá vált, hogy a bíráló-bizottság „per Pausch und Bogen” fog minden választást megsemmisíteni — az elvek lovagjai nem képesek felszólalni azon választás ellen, hol jeltőljeik a béke alapján kereszttel mentek; s elég szerények voltak felszólalni azon eredmény törvényessége ellen, melynek kivételre jobb- és balpárt kibékült.

Ez eljárást nem kívánjuk bővebben taglalni.

A persák ősi törvénykönyvében a „névtelen bűn” büntetéséről volt határozat hozva, s e büntetés alá a szöszegő esett.

Jelen időben a „politikában” nincs becsület” elve talán feloldozza a bűnöst, de a közvélemény ítélete nem felelbezhető sehova.

Ezen választás törvényessége ellen egyik legfőbb indokul van felhozva, hogy a választás 6 óra előtt zárattott be; minek ellenkezőjét, kifogástalanul igazolá a mindkét pártbeli bizalmi férfiak által aláírt „jegyzőkönyv.”

De menjünk tovább! Tekintsük meg a harmadik — „zsidvei” — választókerületben lefolyt választást, illetőleg annak megsemmisítése iránt beadott panasz indokait.

De hogy ennek értéke — a maga egész valóságában felfogható legyen — előre kell bocsátanunk a következő ténykörülmenyt.

A neveztek választó-kerületben a választók többsége — a román és szász nemzetiséghez tartozik, a magyar választók csakis egy ötödét képezik a választók összes számának.

Mind a három nemzetiség választói a legszebb egyetértéssel egymás között kiegyeztek — a megválasztandó tagokra nézve — méltányosan kijuttatván mindenik nemzetiségnek a maga illetőségét.

Mi természetesebb tehát, mint az, hogy a választás ily egyetértés mellett a legnagyobb

felfogására képes legyen. Eszközölnie kell pedig e hatást, nem az egyes, netalán ismert dallamok visszaidézése által a hallgató emlékezetébe, hanem bármely előismeret feltételezése nélkül, egy egységes és önálló jellemkép felmutatása által.

Azonban, hogy az említett egyedüli helyes irány nem tartatott miadig szem előtt, arra számos példát látunk a zenetörténelemben; s ilyen főleg a különbeni nagysága által másokat is eltántorító Weber Károly M. a „Büvös vadász” szerzője. Az ő nyitányai nem haladnak a jelzett uton, hanem az illető dalmű legszebb dallamaiból vannak szellemdúsan összeállítva. De ép azért, mert e dallamok, mint subjectív nyilvánulások, a dalmű szövegével, a költeménnyel a legszorosabb összefüggésben, egymásra kölcsönös vonatkozásban állanak, úgy, hogy míg azok kapcsolatosan a költeménnyel és színi cselekvénnyel, a legtökéletesebben felelnek meg rendeltetésüknek; addig ezektől szétválasztva, elvesztik minden önállóságukat, mélyebb jelentőségüket: — bármily bajosak is Weber nyitányai, s főleg az „Oberon” nyitány, csak a műkedvelőnek nyujthatnak élvezetet, a belső művészi becsét nélkülülők. Az ily nyitány nem Prolog, minek lennie kellene, hanem Epilog, s mint Wagner Richard megjegyzi, nem a darab elején, hanem végén adandó elő, ha azt akarjuk, hogy értethető legyen.

Ezzel nincs az mondva, hogy a nyitányban az opera egy dallamát se szabadna alkalmazni, s hogy mihelyt ez történik azonnal

„KELET” TÁRCZÁJA.

A „Nyitány”-ról.

Kik a művésztől, mint önéletről, s a zenének, mint kiválólag a jelenkor uralgó művészetének, magasztosságáról helyes fogalommal bírnak; — kik ismerik azon kedélynemesítő hatást, melyet a műzene gyakorolni képes: kétségkívül nem fognak közönyvel tekinteni amaz, ugyan még csak csirájából bontakozó, de a biztos baladást előtűntető mozgalomra, mit Conservatoriumunk ujjászűletése óta megindított.

Mi lagalább mindig a legbensőbb örömmel vettünk és veszünk tudomásul minden oly lépést, mely városunk zenészeti életében haladást jelez.

Ily örömdetes lépés volt egyetlen zenei intézetünk új életre ébresztése; — ilyenek voltak annak csakhamar bekövetkezett — s körülményeink között valóban meglepő belerőt tanusító — életnyilvánulásai, s tagadhatlanul ezek közé lesz számítandó legközelebbi hangversenye is.

Ez utóbbi műsorának egyik legjelentékenyebb számára, Mendelssohn-Bartholdy Felix „Szent-Iván éji álmának” nyitányára (Op. 21.) kívánjuk e lapok t. olvasóinak figyelmét felhívni.

nyugalommal folyt. Ezt tanúsítja a választási jegyzőkönyv s a szavazat-lapok eredménye, mely szerint csak is négy ellenszavazat adatott be.

És mégis találkoztak, kik e választási aktus megsemmisítéséért folyamodni nem rösteltek.

És itt önkénytelen tolul elő a kérdés: minő indokból?

Öszintén sajnáljuk, hogy térkimelés tekintetéből, a csaknem egy írott ivre terjedő petitiót szószerint nem közölhetjük, a mi által különösen jogtudásainkat fosztjuk meg egy becses értekezéstől — ama thema felett: törvénytelen-e azon választás, melynél a szavazás reggeli 8 órakor kezdetét nem vette — mert ez időpontban még nem jelentkezett szavazó.

Ugyanis a hosszú sérelmi irat azon egyetlen indokot hozza fel, hogy a szavazás reggeli 8 órakor nem kezdetét meg, — s kimutatni törekszik, hogy a választási jegyzőkönyvbe felhozott azon körülmény, hogy 8 órakor a szavazás bevétele megnyitott ugyan — de szavazó nem léte miatt kezdetét nem vehette, a törvény szavaival szemben tekintetbe nem vehető.

A nagy közönség az előadottakból át fogja látni, hogy az ily módon lefolyt választásoknak megsemmisítésére irányzott törekvések, minő jogérzetten, minő morális alapon nyughatnak.

BELFÖLD.

M.-Vásárhely, január végén 1872.

(Vége.)

Erre Bothos Kálmán felelt s kiemelvén, hogy a felkiáltás után a megválasztást a szabad választás korlátozására vezetőknek tekinti, és szükségesnek tartja, hogy ezen fontos állomás betöltésénél alkalom adassék, hogy a választók higgadt megfontolás után követhessék meggyőződésüket kijelenti, hogy felkiáltás utáni megválasztását nem fogadná el.

Ekkor, ha volt párt, melynek célja lett volna Bothost mellőzni, miért nem igyekezett az illetőnek felkiáltás után való megválasztása mellett szót emelni? hiszen a gyűlés Bothosnak adott szavát birta, hogy felkiáltás után leendő megválasztását nem fogadja el, a felkiáltáskor ellenség és jó barát egyesülhetek volna! s talán ekkor alkalma nyílik az illető párt lejáratának előtérbe lépni.

Ez azonban nem történt, e helyett a szavazás megkezdődött, Bothos 4, és a többi 4—10 szavazat elvesztésével, az összes szavazatokat nyerték el.

Nem szeretjük oly események előtt lebenteni fel a fátyolt, melyek által — minden helyes ok és cél nélkül — egy testület vagy annak egyes tagjai önérzete lehet bántódva, azonban a M. Polgár „Marosszéki”-je provokált, hogy egy a kijelölt választmány és a közgyűlés előtt lejátszott elegikus jelenetet

megsemmisül annak becsé: de ha ezt tenni akarjuk, úgy a dallamnak önmagában is meghatározott zenei gondolatnak, továbbá oly határozott jelleműnek kell lenni, hogy a kellő előkészítő hatással bírjon; s végre a nyitány többi részével szerves összefüggésben kell állania, hogy az egész ne egy mesterségesen összeszerkesztett mozaik, hanem egy a művészet szabályai szerint bevezetett, egységes kép gyanánt jelentkezze.

Igy alkalmazva találkoznak operai dallamokkal Mozart és Beethoven nyitányaiban is; s így fejtette meg e kérdést Mendelssohn is, kit e tekintetben azon érdem illet, hogy e téves irányban haladó nyitányt ismét a helyes utra vezette vissza.

Nem tudjuk a pusztá véletlennek vagy számításnak következménye-e, hogy conservatoriumunk a legújabbkori nagy mesterek művei ismertetése alkalmával Beethovennek és Mendelssohnnak műveit egymás mellé állítva szokta a közönségnek bemutatni. Akár hogy álljon a dolog, a választást nagyon szerencsésnek kell neveznünk: mert a hangszerezene terén Beethoven által megindított nagyszerű fejlődésnek jelenleg már Liszt és Berliozig lenyúló láncolatában; s így, műveivel megismerkedve a történelmi fejlődés szolgál biztos vezetőül az újabb iránylatok keresésében és feltalálásában.

A „Szent-Iván éji álom” nyitánya a harminczas évek elején jelent meg, s így az alig 20—22 éves Mendelssohn egyik legkorábbi (21.) műve, de egyszersmind lángszének legbiztosabb jele.

Már első jelentékenyebb fellépéssel —

ecseteljünk, vonhatván abból magának ki ki a szükséges következtetést.

A jelölő-választmány előtt személyesen megjelenik Bereczki László, s alkirálybíróságra kijelöltetését kéri; később a közgyűlésen neve a jelöltek között nem olvastatván, maga személyesen szót emel, s mellőztetéséért értekezni vonja kérdőre a jelölő-választmányt, (!) támaszkodva a 42-ik t. cz. olyatén értelmezésére, hogy kijelölni a jelentkezőket kell és lehet.

Ezzel szemben a gyűlés általános helyeslése közt jegyeztetik meg, miszerint a cardinalis tisztai állomásokra általában ismert lévén a hatóságoknak ide alkalmazható személyzete, concursust nem lett volna helyes hirdetni; mert egy képesített, azonban önérzettel bíró egyén méltán várhatja el, hogy akkor, midőn szolgálatára szükség van, saját megyéje által keressék föl; ezek után a gyűlés komoly tanácskozása keretében nem találó képe fejlődik ki a kölcsönös expectoratióknak, mibe beleunva a gyűlés, napirendre tér.

Mi a tárgyalogosság megóvása tekintetéből, csak a tényeket soroljuk elő s e miatt a megelőzőleg leírt jelenetből is csak azon következtetést kívánjuk levonni, miszerint a marosszéki ugnyezett „bálpárt”-nak Bereczki László kijelöltetése által célja lett volna őt Bothossal szemben állítani föl.

A választás alatt a balpárt működött is a jobboldaltól egészen eltérő combináció mellett s midőn a választás véget ért, az eredmény azt mutatta, hogy a balpártnak csakis 3 mond három vezére szavazott más egyénekre, tagjai pedig egyesültek a jobboldali bizottsági tagokkal.

Ezen eredmény eszünkbe juttatja azon adomát, midőn az egykori tudós — az állítólag 3 font húst megett — macskát mérlegbe dobván, miután épen 3 fontot nyomott, így kiáltott fel: a hus itt van, de hol a macska? Így kiálthatunk fel mi is joggal: a három baloldali-vezér egyértelműleg szavazott, s votuma itt van; de hol maradt tábora?

Közül egyúttal a marosszéki választások teljes eredményét, mit a Kelet eddig csak táviratilag hozott. E szerint Marosszék tisztése a következő:

Bothos Kálmán alkirálybíró; Szentivány Kálmán főjegyző; Barabás Ferenc és Bothos Gyula aljegyzők; Jenei József árvaszéki elnök; Gegő Károly tiszti-ügyész; Sántha Károly pénztárnok; Péterfi József főorvos; Kiss Gyula mérnök; Kiss József számvevő; Dósa Károly közgyám; Mihály Sándor és Csiki Zsigmond árva-széki ülnökök; Ugron István árva-széki jegyző; Dósa Elek a szovátai járás, Tőkés László a selyei járás, Kovács Antal a jobbágy-falvi járás, Nagy Károly a vajai járás, Balla József a gálfalvi járás, Szalai Pál a sámsondi járás, Szilágyi János a bándi járás, és Ladossan Imre a kaáli járás dulloja.

Ezután következett az állandó- és fegyelmi választmányunk titkos szavazás utján történt megválasztása s néhány kisebb fontosságú keblti ügynek elintézése; melyeknek megtörténte után a gyűlés szétoszlott, átadván a közigazgatás megkezdését választott tisztai karának.

mi az említett nyitánynyal, G-mol concertjével s a „Lieder ohne Worte” első füzetével történt — kétségtelen tanujelét adta annak, hogy ismeri az utat, melyen a hangszerezene továbbfejlése Beethoven után egyedül volt lehető; s ez ut: közeledés a költészethez s a törekvés az előbb jobbra üres hangjátékot képező hangszerezének nem csak határozott költői tartalommal, hanem egyszersmind a kifejezésben lehet legnagyobb biztosságot is kölcsönözni. A modern instrumentálzene e fontos feladatát megvalósítani törekedett Mendelssohn nyitányaiban, melyek oratoriumai mellett lángszellemének legtekélyesebben sikerült termékei; s ezek között is úgy hisszük — első helyen áll a „Szent-Iván éji álom” nyitánya. — E mű, mely a nyitány fogalmának logikailag helyes megvalósítása által ntját állotta a német zenében Weber és követői által megindított téves iránynak, — e műfaj összes irodalmában nem csak a legjobbak közé tartozik, de talán a legszebb is. Leírhatlan azon báj, mely az egészet jellemzi a fufúvó hangszerek lágy bevezető harmoniáitól kezdve, a hegedűk végtelen finomsága s újra meg újra a legmeglepőbb változékonyságban megjelenő négyes tételein, a harsonák erőteljes accordjain át a szeliden elhaló véghangokig. Lehetetlen hibeiben! s egy Shakespeare képzelmenek megfelelőbben adni vissza e szellemországot, az Oberon és Titánia szolgálatában álló örökifjú tündérek világát, ekoboldok szünet nélküli mozgását; Puck és társai előtűnését, dévajkodását s nyilsebességű elröppenését; a bűbajos körtáncot, mit e szellemek a hold bágyadt fénye mellett lejtenek

És most kérjük a M. Polgár „marosszéki”-ét: e tényekből vonja ki következtetéseit. X.

Országgyűlés.

Pest, január 27. 1872.

A képviselőház mai ülésén a szokott előzmények közt nyilvánított ki Lónyay gr. minisiterelnök a 30 napi törvényes határidő lefolytával végleg igazolt képviselőnek.

Vécsey Tamás a kulus- s közokt. minisiter interpellálja az iránt: van e tudomása, hogy Béla-ban a kath. lelkész egy vegyes házasságot nem akart addig megkötni, míg a két házasulandó fél reversalist nem adott a születendő gyermekek kath. hitben neveltetéséről.

Pauler minisiter azt feleli, hogy meg fogja vizsgálni az ügyet, s ezen valamint más hasonló esetben is a törvény rendelkezése szerint járand el.

Dr. Pavlovics István a háznak mult évi határozatára hivatkozva a közmunka- s közlekedési minisiter interpellálja a Zombor s Ujvidék közti országot helyreállítását iránt.

Irányi Dániel megújítja a mult ülésszak alatt benyújtott hat. javaslatát a tornázásnak és fegyvergyakorlatoknak a népiskolákban leendő behozása s polgár-őrség fölllítása iránt.

Tisza Lajos közl. minisiter törvényjavaslatot nyújt be a pesti kir. magyar állampálya udvarának kizárólagos máhla-pályaudvarra leendő átalakításáról.

A napirend első tárgya a kérvényi bizottság jelentése. A kérvények az illető minisiteriumokhoz utasítottak elintézés végett. Csupán a 2000 pesti polgárnak a főváros rendezésére vonatkozó kérvénye nyomatik ki Deák Ferenc indítványára s az ó-budaiak Harkányi által benyújtott hasontartalmu kérvénye, azok az illető törvényjavaslat mellé az osztályokhoz utasítottak.

A főrendiház jegyzője b. Nyári Gyula átnyújtja a főrendiház nunciumát a telepítnyésekről szóló tv.-javaslatához tett módosítványról, továbbá a vadász- és ipartörvény elfogadásáról.

Napirendre jó ezután a belügyminisiter t. javaslatára a szegedi kir. biztosság póthitele iránt.

Miletics Svetozár a kir. biztosság elölrlését kívánja, mert az a közbiztonságra veszélyes torturával vallat. A kir. tábla több itéletet megsemmisített a kir. biztosság hibája miatt, s fönléte különben is bizalmatlansági szavazat a kir. törvényszékre nézve.

Latinovics Vince és Huszár Imre melegen szöfaltak föl, elismeréssel adózva a kir. biztosság sikeres működése iránt s Miletics állításait cáfolva. A személybiztonságra nézve ép megszüntetése járna nagy veszéllyel; megkét-szeresülnék mindazon baj, melyet eddigi működése már elhárított. Az állítólagos torturázásra nézve csak Babes képviselő hozott föl konkrét adatokat, melyek azonban a belügyminisiter erőlyes vizsgálata folytán alaptalanoknak bizonyultak.

az Athen melletti erdő legsűrűbb berkeiben; szóval e zene annyira jellemző, hogy már első ütenyei átröpitik képzelőnként ama természet-föltti lények körébe, s úgy tetszik, mintha angyaloknak zengne lépte — szétszórt virágkelyheken . . .

A különös hatás, melyet Mendelssohn-nak e nyitánya de egyszersmind sok más műve is gyakorol, s mely őt minden más zeneszerzőtől megkülönbözteti, főleg a legapróbb részletekig terjedő és a képzelhető legfinomabb kidolgozásnak tulajdonítandó. Ide tartoznak a legnagyobb sebességgel rohanó s folyton meglepően váltakozó disponans accordok, melyek csak pillanatnyilag lelnék nyugalmat egy-egy őszhangban; a hangnemek váratlan fordulatjai; a mesteri négyes vagy kevesebb hang-fűzés; utánozhatlan keccsel bíró themák létrehozása, a tematikus kidolgozás ügyessége, s végre mindezekhez járul a kitűnő hangszerezés. De a mi legnagyobb befolyással bírt a Mendelssohn műveit jellemző könyedség és tündé-riességre, az a szerző egész lényének finomságában keresendő; mert a zeneszerzőnek rendelkezésére álló eszközök mély tanulmányozása dus gyümölcsöket teremhet ugyan, de a teremő képző hiányát pótolni, s az egyéniség jellegét a termékekre úgy rányomni, mint az Mendelssohn-nál történik — nem képes. Vizsgáljuk csak figyelemmel a szellem azon rokonságát, mely kiválólag e nyitányban s az egész melodramában, a „Lieder ohne Worte” legtöbbjében, a „Rondo capriccioso”-ban (Op. 14.) s hegedű concertjében (Op. 64.) nyilvánul: s meg fogunk győződni az állítás helyességéről.

Kállay Ödön a kir. biztosság föntartását kívánja, míg a szegedi bünttyek be nem fejeztetnek, Babes V. pedig a belügyminisiter s kir. biztos elégtételül kijelenti, hogy a tavalyi interpellatiójának alapjául szolgáló bajok megszűntek.

Tóth Vilmos belügyminisiter azon vádat cáfolja, mintha szándéka volna a kir. biztosságot minél tovább föntartani. Már a tavalyi budgettárgyalás s az e célra 150,000 frtnak történt megszavazása alkalmával kijelenté reményét, hogy a szegedi kir. biztosság küldetését rövid idő alatt befejezendi, s erőlyes rendeletben föl is szólítá a kir. biztost kettőztetett tevékenységre, hogy az ügyek mielőbb lebonyolittatván, a kir. biztosság megszüntethessék. Azonban a tények, a körülmények a jó akaratnál erősebbek voltak: a tavalyi 400 rab helyett most 800 van a szegedi bűnügyekben, szabadlábon pedig 1100 bűnrészes van. Hogy nem akarja örökké a biztosságot föntartani: bizonyítja az is, miszerint a költségek megszavazását csak 10 óra kéri. Ajánlja a tjavaslat elfogadását.

A törvényjavaslat mellett szavazott jobboldal, szölről is Henszlmann, Almási Sándor és Kállai Ödön.

Következett P. Szathmári K. indítványa az egyetemen egy hasonzenvi gyógytanszék fölllítása iránt. A pénzügyi bizottság szükségesnek találja ugyan a kérdéses tanszék fölllítását, de miután a hasonzenvi gyógyszertani előadásoknak is csak kevés — két orvosnövendék — hallgatója van — azt indítványozta, hogy a tanszék egyelőre csak rendkívüli s fizetéstelen tanárral állíttassék föl.

Szathmáry Károly rendes tanszék fölllítását sürgeti, míg Zsedényi E. gazdasági szempontból a p. ü. b. véleménye mellett van.

Pauler minisiter a p. ü. bizottság állítása ellenében hivatalos adattal bizonyítja, hogy a gyógyszertani tanszéknek tavaly 19, ma 27 hallgatója van.

A ház többsége Szathmáry indítványát fogadta el.

A KELET magán-távirata.

Feladatott Pesten, jan. 30. 10 ó. 40 p. d. e.

Érkezett: jan. 30. 11 ó. — p. d. e.

Ráday Gedeon szegedi királybiztos, összes vizsgálati személyzetével együtt, a delegált törvényszék biráinak kinevezése alkalmából leköszönt s így remélhetőleg ez ügy békésen kiegyenlítettik.

A pesti észak-német consulates német-birodalmi főconsulatussá emeltetett.

Mrazovits és Krestics horvát pártvezérek ma érkeznek Pestre, hogy az

Lényegesen befolyt a mű sikerére a tárgy szerencsés választása is, mert ezzel egyszersmind eltalálta Mendelssohn azon kört, melyben szelleme — úgy látszik — legötthonosabb, s mely már természeténél fogva hálásabb tér a zenészet mint bármely más művészet számára.

Hogy Mendelssohn egész tevékenységében a modernitas uralkodó elvei vezetése alatt haladott: már említettük: s ezen irány, a törekvés határozott kifejezése, nála annyira feltűnő, hogy Brendel — e tekintetben — őt és Berlioz-t ugyanazon alapon állóknak mondja.*) A „Szent-Iván éji álom” nyitányában ez már abból is kitűnik, hogy habár a tematikus kidolgozás korlátai őt is kötve tartják, mindazáltal az alakításban tulnyomó a képzelmi momentum.

Midőn conservatoriumunk e nyitány előadását tűzte ki céljául, oly feladatot vállalt magára, melynek szerencsés megoldása nem csekély nehézségekkel van összekötve; és pedig nem csak technikai tekintetben, hanem az előadásnak főleg e mű által igényelt finomsága miatt; mit ha nélkülöz, legjellemzőbb tulajdonától, ismértétől van megfosztva.

Ohajtjuk, hogy az előadásnak minél sikeresebb volta által szerezzon conservatoriumunk magának új babérokat, s tegye magát még sokkal érdemesebbé a nyert és nyerendő pártolásra.

L u k á c s L á s z l ó.

*) L. Geschichte der Musik in Italien, Deutschland u. Frankreich, von Dr. Franz Brendel, Leipzig, 4. Auflage, 1867.—521 lap.

alkudozásokat Lónyaival újra megkezdjük.

Napoleon excsászár állítólag Szlavoniában jószágokat akar vásárolni; a nyarat Olaszországban fogja tölteni.

Páris egyik külvárosában zavar-gások és tüntetések voltak Aumale herczeg érdekében.

KULFOLD

Kolozsvártt, jan. 30.

(X) Bár a hivatalos jelentés Madridból esőndet jelez — az ingerültség a legutóbbi események fölött még a szokottnál is nagyobb. A Sagasta-miniszterium tanácsa a királynak, hogy a kamarát fölösszassa, kivételében a Cortes 24-iki ülésében, egész vihart keltett. Nyílt és hangos szitkozódások, még a király ellen is, összevissza zuhtak és tomboltak a terem-ben. Sőt az ingerültség a népre, az utcákra is kiterjedt, úgy, hogy szigorú katonai intézkedésekre volt szükség, miután a kamarában lázító szó ejtett, hogy „föl a torlaszokra!” Az új választások ápr. 2-dikára vannak kitűzve s a kamarák ugyanazon hó 24-én ülnek össze. A pártok, előreátlatólag minden kitelhetőt el fognak követni, hogy a többséget részükre hódítsák.

A többség elnyerésére azonban — elég sajnos legtöbb kilátások a reactionariusoknak van, mert a többség, mely ez alkalommal a miniszteriumnak bizalmatlanságot szavazott, a progressistákból telt ki, kik Prim titokzatos meggyilkoltatása óta ugyan nem képeztek többé oly tömör pártot, mint eleinte, de nagy erőmeggé szilárdult még is képesek valának 10—12 szó-többséggel győzni ez alkalommal. A miniszteri hatalmaskodás azonban valószínűleg mindent elkövet a választások alkalmával, hogy az ügy is szétforgácsolt pártot leverje s ha ez neki sikerül: a fiatal, tapasztalatlan király a clericalisok hatalmába esik, s az ország beláthatlan zűrzavaroknak néz elébe, mivel ez esetben a progressisták kezét fognának valószínűleg a republicanusokkal s a forradalom majdnem elkerülhetlen lesz.

A fiatal Amadeus épen arra az utra sikamlott, melyen Miksa császár, sirjához jutott.

A német egység mind jobban megszilárdul. A württembergi csapatok e hó 25-ikén tették le hűség esküjüket a német császárnak, s a stuttgarti kamra ugyan kinevezett elnöke, Waldburg-Zeil herczeg, oly beszédet tartott, melyből tisztán kitűnt, hogy a particularismus hatalmasan apad az egyes tartományokban — legalább látszólag.

A szabadelvű reménykedések, melyeket a liberalisták Falk oktatásügyér kinevezetéséhez csatoltak, szintén kezdenek alább szállani. Az ősz imperator ugyanis csak nagy nehezen egyezett bele Mühler elbocsátásába, és állítólag csak az alatt a feltétel alatt, hogy a személy-változás semminemű rendszerváltozást maga után ne vonjon.

A romániai vasuti-kérdés ezuttal valószínűleg végmegoldást nyert, miután a berlini tözsérek is elfogadták a már szentesített törvény feltételeit. Csak most tűnik ki azonban, hogy mily nagy veszély fenyegette Romániát, ha a nagy mérvű agitációknak engedve, el nem találja fogadni a kötvény-tulajdonosoknak a berlini cabinet által tolmácsolat feltételeit. Az agostai Allgemeine Törökországból vett hírek alapján ugyanis azt állítja, hogy a porta minden európai hatalmasság beleegyezését bírta — kivéve a francziát, de ennek szava a keleti-kérdésben édes keveset nyom — az iránt, hogy két hadsereg azonnal átkelhet a Dunán, mihelyt a romániai kamara elveti a miniszterium előterjesztéseit. A romániai kormányférfiak egyébiránt, a legutolsó perczig nagyon kétes állást foglaltak el, midőn az angol követ felnyitotta szemeiket a bekövetkezendőkre nézve. Rustschukban egész esőndben már minden előkészület meg volt téve s az Ordre de bataille kiadva. Sőt Mustafa basa, a harmadik hadtest volt parancsnoka, már zsebében hordozta kinevezését a végrehajtó sereg főnökségére.

NAPI HIREK.

Kolozsvár, január 30-án.

— A városi képvislet tegnapi ülésében a szervezeti munkát ügye bevégeződött. Az egész tárgyalás folyamáról kitűnő gondnal készített s nagy terjedelmű jegyzőkönyv hitelesítése után, a kiküldött bizottság (Hajós János, Szász Domokos, dr. Fischer Lajos) által készített s a szervezeti munkálathoz melléklendő felirati javaslat*) került tárgyalás alá

s csekély módosítással elfogadtatott. Majd a főkapitány felett a lapunk által is jelzett interpellációra s azzal menté magát, hogy ő, mint első hatóság, a hozzá folyamodó sérelmesek ügyében még a mult october havában ítéletet mondott s ez ítélet csupán expeditionalis hiba miatt nem kézbesítettett az illetőnek. Szász Domokos, mint interpelláló, kijelenti, hogy e válaszzal egészen megelégedve nem lehet, miután a főkapitány részéről megrovást érdemlő mulasztás volt az, hogy a sérelmeseknek, többszöri sürgetések dacára is, az általa hozott ítéletet, négy hó lefolyása alatt, hivatalos formába nemj kézbesítetté.

— **Tegetoffnak** az elhunyt altenger-nagynak anyja a gráci sirkertben családi sírboltot akar építtetni, s az építési engedélyért az ottani hatóságot már megkereste.

— **Brassói hírek** szerint ott f. hó 24-n földrengést éreztek, mely azonban az épületekben kárt nem okozott.

— **Bakody Lajos** művészi körútjában Fehérvártt, Brassóban, Szászsebesen, M.-Vásárhelyt és Segesvártt hangversenyeket fog rendezni.

— **Egy magyar író, mint virilis.** A magyar írók sincsenek mind épen oly sanyaru helyzetben, mint az ember gondolná. A városi képviselő testület tegnapi ülésén Jakab Elek kérvényét tárgyalá, melyben ez az iránt találta meg a képviselitet, hogy miután ő a saját nevére irt adó mellett még a Mike-féle hagyaték után is fizet rovatalt, ne mint eddig megállapítva volt — 51-ik, hanem, mint e két cím alatt általa fizetett adóösszegét föl-jogosítja, 38-ik virilisnek jegyeztessék be. A képviselőtestület ugyan visszatartotta Jakab Eleknek e transpositio iránt beadott kérelmét — miután az ő kötelessége lett volna, hogy minden általa fizetett adót saját nevére irason — de azért a magyar író mégis a virilisek közt van s ha a legutolsó helyről is, de mégis csak folytathatja ellenzéki esatározásait.

— **Medgyaszai Ilka** asszony második vendéglátója tegnap volt telt ház előtt, a Gerolstein nagyherczegnőben. A közönség most is zajos tapsokkal fogadta a vendéget kilépte-kor, ki a tetszést mindvégig ki tudta érdemelni, bár hangja kissé fátyolozott volt, a mi nem is csoda e locs-pocs időben. A vendég éneke már volt méltatva e hasábkon, játéka-ra nézve azonban most is meg kell jegyez-nünk, hogy az egy kissé igen is sok, a mennyi-ben a folytonos mozgás, arczjáték, mód és al-kalom nélkül is, inkább kárára mint előnyére válik az összenyomásnak. A többi szerep — Kassai, Szilágyi, Daray K. és Zajongi kezeiben — igen jól volt érvényesítve — már t. i. a mennyiben az ily korcs-szülött, mint az ope-rette, alkalmat nyújthat a művészet (?) érvé-nyesítésére. De hát az izlés sokféle.

— **A köznépnek** Oroszországban még mindig igen furcsa fogalmai vannak az iskolázatásról. Közelébb a Kosloff kerület egyik községében iskolát nyitottak, s a hatóság el-rendelte, hogy legalább is harmincz gyermek-nek kell látogatni az előadásokat. Erre ször-nyű izgalom támadt a lakosság közt, miután a „kinoztatástól” minden szülő féltette gyer-mekeit. Senkisék akart engedelmeskedni a rendeletnek, végre a hatóság a gyermekek is-kolába küldésére erőszakkal kényszeríté a szü-löket, kiknek egynél több gyermekeik volt. Egy gazdag orosz, ki semmi áron nem akarta gyermekét házából kibocsátani, drága pénzen szerzett helyettest. Valóban elszomorító adatok, mert a közmiveltés igen alanti fokáról tanuskodnak.

— **Albrecht** főherczeg e hó 26-án indult olaszországi útjára.

— **Beust gróf** családijával közelébb Olasz-országba tesz kirándulást s csak azután, február végével tér vissza londoni követi állására.

— **Lovag Edler Rudolf** az osztrák északsarki expeditio költségeire a bécsi föld-tani társulatnak ezer forintot ajánlott fel

— **Északi fény.** Halle-i tudósítások sze-rint, ott e hó 16-án este hatalmas tűzvörös északi-fény világította meg az ég kupoláját. A nagyszerű tűnemény egy órahosszant tartott s éjszakraól vevén kiindulási pontját, észak-nyugoton végződött.

— **Az orosz császár vadász-kalandja.** A veszély, melyben a minden oroszok czárja közlebről forgott — pétérvári tudósítások sze-rint — nem mese. A medve, mely már egy lövést kapott, a legnagyobb dühvel rohant a czár-ra, s miután meglehetősen távolból még két lövés találá a czár közvetlen közelében emel-fel tájékozó agyarát, a midőn egy piqueur lánd-zsájától találva, a czár lábaihoz rogyott. E ré-mes jelenetek között a czár mindvégig meg-tartá nyugalmát és hidegvérét

— **A pesti népszínházi** nagy bizottság közlebről ülést tartott, melyen Szentkirályi Mór, mint a pénzügyi bizottság elnöke, jelen-tést tett a bizottság javaslatáról. A bizottság ketté választotta a színház fölépítésének és a színházi üzlet vezetésének kérdését. A fölépí-tés beszerzésére három módot ajánl a bizott-ság: első helyen az aláírást, mely ismét haza-

fias adományokat és kamat nélkül való köl-csönöket ölelne föl; továbbá a sorsjátékot pénz-nyereménynyel; és ha mindezen nem fedezné, esetleg országos segélyezés igénybevétele. Az üzlet kezelése bizathatnék azután a részvény-társaságra. — Steiger Gyula, első helyen a sorsjegyek kiadásának módját ajánlja, azután esetleg a közadakozást; az országos segélyt határozottan ellenzi. E tárgy körül élénk vita fejlődött ki, határozatképen végül kimondatott, hogy kívánatos, miszerint a szükséges pénz-összegek sorsjegyek kibocsátása után szerez-tesseken be, de az adakozások is köszönettel fogadtatnak. E határozat a pénzügyi bizottság-nak kiadott, hogy ez irányban a szükséges lépéseket megtegye s egyuttal tervet készítsen a végleges szervezésre nézve is. — Egy terv-rajz elkészítésével az elnök bizatott meg.

— **A tragikus események** egymásból folyó lánczolatát olvassuk a kassai lapban. A csendőrk káplárt, mert csendőrkök vannak még a Szepességben, Szepesre tették át börtönör-nek, s míg ő oda járt rendbe hozni ügyeit, koros neje kedvet kapott, hogy Putifárné sze-repét játssza. Józsefnek az új csendőrk káplárt, egy csinos legényt szemelte ki. Ez a tisztes kor előtt hajlandó volt a bibliai eseményt ama másik József története szerint játszani, de föl-hagyott vele, a bor után, melylyel a vén sy-rén traktálta. Csinos, fiatal neje azonban ér-tesült a dolgról még in flagranti. Midőn aztán hűtlen férje kijőzandott, annyira restelte gyöngeségét, s annyira szívén vette neje szem-rehányását, hogy puskát ragadt, s ha felesége vissza nem tartja, agyonlővi magát. Itt be-végződött volna az egész historia, ha a vén asszony egész durezzaan férje fegyverét nem ajánlja föl a káplárnak, ki szégyenében el is fogadta, s agyonlőtte magát. Neje ennek lát-tára szintén öngyilkos lett, egy késsel két ha-lálos sebet ejtven magán. A vén asszony pe-dig, ki a katasztrófa előidézője volt, e kettős gyilkosság fölötti rémültében a padláson akasz-tá föl magát, de még ideje korán levágták.

— **A tetovirozott ember,** kinek bécsi mulatásáról mi is megemlékeztünk, most Pesten van, neve Konstantin George, s Afrikában jár-tában három társával vad emberek fogságába jutott, hol teljes tetovirozásra ítélték. Két tá-rsa belehalt a lázba, melyet az ezernyi tűszu-rás gyuladása, s a festékek hatása okozott, de Konstantin szerencsésen túlélte. Három hó-napig tartott a műtét, melyet egy vad művész nagy bravúrral hajtott végre, míg más négy lefogva tartotta az áldozatot. Konstantin pár nap előtt Bécsben volt, hol az orvos-világ áta-lános érdeklődését felkeltőtte, és több cikket is irtak bőre rendkívüliségéről. Talpát és te-nyerét kivéve, egészen tele van szurdálva kék és vörös ábrákkal, úgy, hogy 388 ábra tar-Kitja: még fejbőre is tele van. Az alakok legtöbbje állatokat: tigrist, sast, baglyot stb. ábrázol. Mint rendkívül érdekes jelenséggel, a londoni muzeum már megkötötte az alkut, hogy halála után rendelkezézhessék bőrével. A bécsi orvosok is szerettek volna egy tenyér-nyit szerezni e bőrből, hogy a használt festék-aanyagokat tanulmányozhassák, s nagy árakat is igérték Konstantinnak, hogy e miatt operatív alá vesse magát, de nevezetességének komplett-ségét fenn akarja tartani, miután most saját bőrére éldégl. Izmos, erőteljes férfi, ki arczát lehetőleg fedve hordja; ezt nagyon elősegíti sűrű, fekete szakáll és bajusza, homlokára pedig, (hol két szemközti néző tigris van) fe-kete kendőt köt. Így aztán nem látszik egyéb, mint két kék csillag két arczán. Kezén kesz-tyűt visel. Konstantin jól beszél perzsául, ara-bul, francziául, olaszul és görögül.

— **A pesti népkörben** e hó 28-án P. Szathmári Károly a gyermekkertekről, te-kintettel a munkás kérdés „békés megoldásá-ra” tartott közérdekű értekezést.

— **Munkácsi** eddigi festményeitől eltérőleg az élet kellemesebb oldalát föltüntető festményt fejezett be, mely parasztlakot ábrá-zol, melyben több gyermeket látunk, kik ép az iskolába készülvén, hogy a valószínűleg hosszú idő tartamára ne legyenek eleség nélkül. any-juk utravalót ad nekik és izmos kezekkel a nála lévő kenyérből nagy karajokat vág le számukra. Jeles hazánkfia közelébb Párisba megy, hol három már bevégeztet hasonlilegű kisebb festményén, melyek párisi megrendelők számára készültek, az utolsó esetetvönást is megtegye. Azután megint egy nagyobb fest-mény vázolásához fog.

— **Tordán** e hó 27-én az új sótelep legujabb termeiben az ottani sóhivatalnokok igen kedélyes zártkörű tánczevigalmat rendez-tek. A bányász jelvények zászlók- és csilláro-kal feldisznított táncztermekben a város nő- és férfivilágának színe-java egész reggeli 8 óráig mulatott. A vigalom sikerének érdeme legin-kább Balás Emil sóbányagyótt illeti, ki ez által a sóhivatalnokok s a város közt elszige-telt közszellem felélenkítésére igen jótékonyan hatott.

— **A szerb egyházi congressus** ügyé-ben e hó 26-án a miniszterelnöknél értekezlet tartatott, melyben Pauler, Augyelic kanonok, Mihailovics sénator, Masirievics septemvir,

Kusevics főispán, Radivojevics udvari tanácsos, és Stojackovics osztálytanácsos vettek részt.

— **Hir szerint,** a pesti lipótvárosi bazilika felépítésére egy gazdag izraelita con-sortiumot alakít. (A farságon . . .)

— **Sakkverseny.** Dr. Fleiszig általunk-is jelzett bécsi sakkversenye a napokban Bécs-ben, körébe vonta e játék minden koripeussát és barátját. A számos nézők közt ott volt Ra-tebevora a bécsi sakkclubb elnöke, Kaula, Ko-lich, dr. Meisner a művészi világból Adams, Bülow, Dessow, Mayerhofer, Wismer és má-sok. Mindenki a legnagyobb érdekeltséggel szem-lélte a behunyt szemmel játszott parthiekat. Este 8 órakor a szállodaterem szárnyajtói szét-váltak, dr. Fleiszig fautaúl-jébe veté magát, szivarra gyújtott s a legnagyobb nyugalommal fogott a játékhöz, küldöttek által izenven meg a szomszéd szobába huzásait. A játékban vele Brett, Schulhoff, Rotberger Jakab és Lipót dr. Pollák és Lichtenstein mérköztek meg. A hat játszma közül dr. Fleiszig négyet nyert meg, két játszma pedig remis maradt. A verseny vége hajnali fél 3 órakor volt.

— **(Neerolog.)** Benedek József helybeli ref. néptanító fájdalommal jelenti, hogy hős szeretett neje, a jó testvér s illetőleg rokon és buzgó tanítónő: Na gy Emma, életének 29., csendes boldogságban folyt házasságának 10-ik évében, folyó hó 29-ken, hosszas szenvedés után, övének mély fájdalomára bevégezte közbeesülést kiérdemelt munkás életét. A csendesen elhunyt földi részei folyó hó 31-én, délután 3 órakor fognak az új-utczai ref. népiskola épületéből — egyszerű halotti könyörgés után — elhelyez-tetni.

— **Dumas életéből** írja a „Figaro”: „Hogy az öreg Dumast teljes valójában ismer-hessük, asztal mellett kelle őt látnunk; cseve-gő természetét itt nem tagadhatá meg. Bizal-masabb barátai föl is keresték igen gyakran, s bár asztala rendesen hat személyre volt te-rítve, nem ritkán tizenkét vendég is ebédelt nála. Dumas rendesen egészen az ebéd idejéig dolgozott s pongyolában jelent meg barátai közt, kik e szokását már jól ismerték. Csak egy történelmi nevet kellett előtte kimondani, s ő az adomák egész tömegével állott elő, miután a régi kronikákat mind ismerte, s min-den egyes pikáns történet éléken megmaradt emlékezetében. Ilyenkor az élez csak egy pat-togott s egymást érték éles megjegyzései. Egy izben fiánál ebédelt Melesville-ben. A fiatal Dumas szobájának ablaka kicsiny kertre nyílt, melyben egy-két fa nyomorgott. Az öreg na-gyon jól mulatott a kis kert fölött s így szólt fiához: „Nyisd kiebédlőd ablakát, hadd kapjon levegőt a kert belőle.” — Egy izben közkölt-ségen egy sollicitatort temettek s Dumast is föl-szólták adakozásra: „Már csak harmincz frank hiányzik a költség fedezésére” — mon-dák neki — „Harminc frank egy sollicitato-rért? Itt van kilenczven s temessenek el hár-mat egyszerre.”

KÖZGAZDASÁG.

A n-nyedi piac árjai jan. 25-ről alsó auszti mérője. Tisztabúza 5 ft. — kr. Rozs 3 ft 20 kr. Elegybuza 4 ft — kr. Zab 1 ft 50 kr. Széna kötve 1 ft 80 kr. Egy öl fa 36 hüv. hosszu 11 ft 60 kr. Egy font fagygyuertya 38 k. Marhahús fontja 20 kr. Konyhaliszt — ft 10 kr. Lencse kupája 20 kr. Paszuly kupája 14 kr. Burgonya, mérője 2 fr 50 kr. Disznósir fontja 60 kr.

A szemeszei piac árjai jan. 23. 1 mérő tisztabúza, auszti mérője, 5 ft 60 kr elegybúza 4 ft 80 kr., rozs 4 ft 40 kr., tö-rökbuza — ft — kr., zab 1 ft 60 kr, széna mázsája 2 ft — kr. Egy öl fa 36 hüv. hosz-szu 14 ft. — kr. marhahús fontja 18 kr., kony-haliszt 12 kr. — kr. borsó 16 kr., lencse 18 kr. paszuly 14 kr.

A szamosujvár piac árjai jan. 22. 1 auszti. mérő tisztabúza 5 ft 60 kr. rozs 4 ft — k. elegybuza 4 ft 40 k. zab 1 ft 70 kr. Szé-na 1 ft. 80 k. Egy öl fa 36 hüv. hosszu 12 frt — kr. Marhahús fontja 16 kr. Konyhaliszt 12 kr. Borsó mérője 4 ft 19 kr., lencse 4 frt 20 kr, paszuly — ft 14 kr.

Deési piac árjai jan 23-án. 1 véka tisztabúza, legjobb, 6 ft — kr, rozs 4 ft —, elegybúza 4 ft 40 kr, zab 1 ft 20 kr. Széna mázsája 2 ft 40 kr. Egyszekérfa hosz-szu 10 ft — kr. 1 font fagygyuertya 40 kr. Marhahús 16 kr. Konyhaliszt — 9 kr, pa-szuly 18 kr.

Távirati tudósítás a bécsi tözsdéről.

Jan. 29-én 5⁹/₁₆ Metalliques 100 fr 62.70. Kamat —. — 5⁹/₁₆ Nemzeti kölcsön 100 frt. 72.15. 1860. Kölcsön 106.50. Bankrészvény 852. Hitelintézet részvények 348. frt. 346.25. London 11 ft. st. 114.35. f 20 kr. Ezüst 112.90. Cs. kir. arany 5.43 Napoleondor 909. —

Ürbéri kötvények: Magyarországi 80.25. Temesi 78. —. Erdélyi 735. Horváthországi 78 50.

Felelős szerkesztő **Szász Béla,**

*) Közölni fogjuk.

Szerk.

NEH HIVATALOS.

A vásár alatt a „Nemzeti Szállodában“ 7 sz. a.

Világcsodája

melyet legutóbbi párisi utazásom alatt fedeztem fel, — ékszerékek, az újonnan felfedezett nemes ércből,

talmi aranyból

melyért 10 évi jótállást vállalkozok, hogy meg nem fekededik, s valódi arany színét nem veszti el.

Egész garnitúrák a legújabb minták után 80 krtól 4 frtig, aztán egyes fülfüggők, brocheok, karperecek, — **gyermekdarabok** 45—80 kr; felnőttek számára 1 frt 50 kr., 2—8 frtig.

Nyálkálanczok 60—90 kr., 1 frt 50 kr. **Kézélő és inggombok** 30—50 kr., 1 forint.

Talmi óralánczok 60 kr., 1 frt., 1 frt 50, 2, 3, 5 frt., röviddek.

Női óralánczok 1 frt 50, 2, 3, 5 frt.

Valódi francia brillantgyűrűk 1 frt., 1 frt 40., 1 frt 50., 2, 3 frt.

s minden más e fajhoz tartozó czikkek.

Zsebórák aranyban, ezüstben, talmiaranyban, roppant nagy kiválasztásban bámulatos olcsó árak mellett.

Vidéki megrendelések 24 óra alatt pontosan teljesítettek.

Timendorfer és társa,

Óragyáros Bécs, Fleischmarkt 10 sz.

[51]

[1—2]

(23)

(5—*)

A szentlászói uradalmi erdőgazgatóságnál több ezer darab 20 — 30 hüvelyknyi épületnek való **tölgy szálfá, és tízezer öl tűzifa,** nagyobb mennyiségben, mint szintén szálanként és ölenként is eladó. Értekezhetni ott helytt az igazgatósággal.

34

6—6

Eladó tűzifa

Kiskapuson a birodalmi uttól ötperez jótóni távolságra **1000 rövid bükk,** és **400 hosszú öl** legnagyobb részben tölgyfa. Értekezhetni Gyaluban **POP MIKLÓSNÁL.**

(10)

(10—*)

A zámi birtokon

az első erdélyi vasút zámi állomásánál, a legnemesebb magról tenyésztett **gyümölcsfák, pulya-fák, pyramis alakú dísfák,** továbbá **szőlő-tőkék, feketefenyűk, dugványok** sat. a legjutányosabb árakon és nagy készletben eladók.

Bővebb felvilágosítást nyújt a **névjegyzék,** mely kívánatra megküldetik.

A zámi jószág-igazgatóság.

Stein János könyvkereskedésébe Kolozsvárt megérkeztek és kaphatók:

Pénztárca-naptár 1872. Egy fényképpel. Ára füzve 20 kr.
Diszes-bronze kötésben. Ára 40 kr.

Protestáns képes-naptár. Szerkeszti Ballagi M. 50 kr.

István bácsi naptára, vagyis családok házigazdáknak és gazdaszonyoknak, népnevelőknek, helységi előjáróknak, iparosoknak való képes kalendárium. 50 kr.

Honvéd naptár. (Együttal katonai naptár.) A magyar nép számára. Szerkeszti Aldor Imre. 60 kr.

Nemzeti kortes naptár. (Bálpárti nép-naptár.) Szerkeszti Borbács. 50 kr.

A „Népzsámlója“ naptára. Szerkeszti Aldor Imre. 40 kr.

Kossuth-naptár. Szerkeszti Honfi Tihamér. 40 kr.

Szerencse-naptár. Számos képekkel, világosított példával, útmutatással és tanácsal arra nézve, miként lehetünk e földön szerencsések? Szerkeszti Szerencsés Jenő. 60 kr.

Falusi gazda naptára. A földmivelés, kertipar és gazdaság évi közlönye, földbirtokosok, kertészgazdák, lelkészek, iskolatanítók és gazdatiszteknek ajánlva. Több szakértő közreműködésével szerkeszti dr. Farkas Mihály. 80 kr.

Magyar nők naptára. Szerkeszti Beniczky Irma. 60 kr.

Eladó leányok naptára. Szerkeszti Tóvölgyi Titusz. 50 kr.

Igazmondó naptára. 50 kr.

Az Atheneum kis képes naptára. 50 kr.

Honvéd tárcza-naptár. Szerkeszti Darvas László. 50 kr.

Oesterreichischer Volkskalender. 60 xr.

Löbe, Kalender für Haus- und Landwirth. 1 fl 40 xr.

Nader, Medizinal-Kalender. 1 fl 40 xr.

Wiener Geschäfts- und Auskunfts-Kalender. 40 xr.

Bucsánszky Aloys's. Grosser Bilder-Kalender für das Jahr 1872. Preis 40.

Illustrirter-Kalender und Novellen-Almanach für 1872. Preis 84 xr.

Diesem Kalender wird gratis der Farbendruck „Blindekuhspiel“ beigegeben.

Portemonaie-Kalender 1872. Mit Photographie, Elegant brochirt. Preis 20 xr.

In geschmackvollem Einbände

Preis 36 xr.

Siebenbürgischer Volkskalender für das Jahr 1872.

Mit Illustrationen und dem vollständigem Landes-Schematismus.

Preis cartonirt 1 fl. 20 xr.

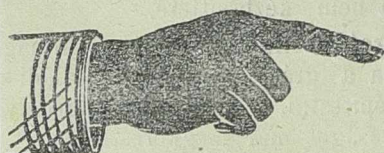
„ brochirt 1 fl. — xr.

Nyomatott az ev. ref. főtanoda betűivel kiadó-tulajdonos Stein Jánosnál.

Erdélyi képes nagyobb naptár 1872-dik évre.

Tiszti czimtárral s érdekes tartalommal.

Ára 50 kr.

Irodai fali naptár

katholikus és protestáns, görög-orosz és izraelita naptárral, bélyegilleték-táblákkal, a kolozsvári levélpósta indulása s érkezése, távirda, kamat-számítás és árendát mutató táblákkal.

Különös tekintettel hivatali használatra.

Ára 30 kr. postán küldve 35 kr.

MAGYAR POLGÁR NAGY NAPTÁRA 1872-dik szökő évre.

Szerkeszti K. PAPP MIKLÓS.

TARTALOM:

I. Naptárrész 1872-re. II. Szépirodalom, történet, természettudomány és közgazdasági rész. 1. A honvéd foglyok Szebenben. Költemény Medgyes Lajostól. 2. A kivégzett Török professor fogsági naplója. Közli K. Papp Miklós. 3. Toma, román népballada. Közli Moldován Gergely. 4. Egy hadi ítélet 1849-ben. Koós Ferencztől. 5. Újabb adatok Lovassy László felségvértési pöréhez. Közli K. Papp Miklós. 6. Tököljné zászlója, elbeszélés Lukácsfytól. 7. Fehér Anna, népballada, közli Lukácsfy. 8. Mirabeau halála Louis Blanctól, fordította a szüzműzöttek lapjából a „L'Homme“-ból Tussai. 9. Széchy Mária levéltárából (1668). Közli Szilágyi Sándor. 10. Egy bál Mátyás királlyal. 11. Egy román népvész naplója (1849-diki román népfelkelés történetéhez). Közli K. Papp Miklós. 12. A Kossuth-banquet Washingtonban (1852). 13. Szent György helyettese Langbeintől, fordította Szász Béla. 14. Egy léghajós. Elbeszélés Jókai Mórtól. 15. Bölcsődal. Petrusz Jenőtől. 16. Az ó sáncz szorosa. Orbán Balázstól. 17. Dalok Jankához, Sámira Lajostól. 18. Darwin elmélete, Herman Ottótól. 19. A kádicsfalvi malom Székely népballada. Közli Szűcs Mihály. 20. A gazdálkodás- és takarékoságról, Janet Pál után Sámira Lászlóné. 21. Nagypénteken, Indali Gy. 22. Nagy események dióhéjban. 23. Román népdalok. 24. A munkásokról, Sámira Lászlótól. 25. Egy 1632-ik évi fali naptár, közli Jakab Elek. Egy igen érdekes esketés 1663-ból, közli P. Szathmári Károly. 27. A hasznosról és a becsületről, Janet Pál után, Sámira Lászlóné. 28. A természettudományok száz év előtt. 29. A csendestengeri vasút pályája. 30. A zsidók manája. 31. Egy pár szó a komlótermelésről. 32. Szesz finomító gyárak felállítás. 33. A sajtkészítésről. 34. Pár szó a trágyahulladékról. 35. A méter-mérték és súlyrendszer. 36. Bélyegilletékek. 37. Távirda. 38. Posta. 39. Vasuti menetrendek. 40. A Királyhágón inneni vásárok. 41. Teljes tiszti czimtár a legújabb hivatalos adatok nyomán. 42. Hirdetések.

Tiszti czimtárral 1 frt 30 kr.

Czimtár nélkül 1 frt.

Gazdasági zseb-naptár 1872-re.

12-dik évfolyam.

Szerkesztő Kodolányi Antal. Ára 2 frt.

Egyházi beszédek.

Irta s elmondta **Filó Lajos** nagy-körösi ref. lelkész.

I. füzet: **Ünnepi és alkalmi beszédek.**

Ára 1 frt 50 kr.

Tiszta jó borok!!! Karvázy Gyula

csemege-, bor- és fűszer-üzletében kaphatók: pesételt kupás (cylinder) üvegekben.

Jó asztali bor 1 kupa 48 kr.

Finomabb asztali bor 1 „ 54 kr.

Bakator 1 „ 70 kr.

Legfin. 1862-i bakator félkupa 50 kr.

Budai ó-bor vörös „ 50 kr.

Minden kupás (cylinder) és félkupás üvegért a **betét** 10 krajczár és ugyanannyiban vissza is vétetik.

Figyelmeztetésül: a fennjegyzett borok a legjobb állapotban adatnak ki, nemkülönben vidéki megrendelések is a legpontosabban küldetnek el.

Karvázy Gyula,

Főtér gróf Teleky-ház

(426)

(17—25)